

Lafvasgårdens Samlarmuseum på Sollerön

Drömmen om ett samlarmuseum har funnits länge. Efter att ha samlat på det mesta från barndomen och i och med att vi ärvt många bruksföremål från Sollerön började funderingarna på ett litet museum ta form. Det skulle vara roligt att kunna visa sakerna för fler. Men var skulle det vara?

När vi började rusta den gamla Lafvasgården, byggd under senare delen av 1700-talet, såg vi en möjlighet att använda den. Upprustningen blev ganska omfattande. Ingen hade bott permanent på gården på över hundra år. Det hade regnat in och väggar och tak hade rötskador. På väggpappen i köket fanns det sju lager tapeter och bårder. Det ursprungliga taket gick att få fram och slipades. Spiskupan lagades och vi drog in el.

Håll Mats Larsson/Lafvas, dotterdottern Ruth och sonen Oskar, 1920-talets mitt.

Under tiden vi rustade gården blev vi mer och mer intresserade av de förfäder som en gång bott här. Vi hittade fotografiet på Lafvas Jöns Jönsson, född 1846 här på gården. Han var nämndeman och häradsdomare och härstammar via några generationer från en Lafvasgård i Utanmyra; Utanmyra 2. Han var gift med Bos Karin Persdotter från Utanmyra.

Mats mor, Lafvas Anna föddes 1903, och då hade hennes föräldrar Håll Mats Larsson/Lafvas och hans fru Lafvas Anna Jönsdotter byggt en ny stuga på andra sidan vägen och flyttat dit.

Boningshuset på gamla Lafvasgården övergavs då och användes sedan som bagarstuga, den ena kammaren användes som tillfällig bostad åt någon av de nio syskonen och köket användes de sista åren som snickarverkstad.

Julen 2001 blev drömmen om ett museum verklighet. Hela stugan var då dekorerad med gamla julsaker. Väggarna var ”tapetserade” med gamla julbonader, granen klädd med franskarameller, kristyr och kulor.

Till sommaren fick julsakerna maka lite på sig, och andra gamla saker plockades fram. Här fanns ”allt” från adventskalendrar till örngottsbroderier.

Sommaren 2003 kom ”Mormors kammare” till, ett typiskt ”tantrum”, med mycket av vad kvinnan hade och gjorde. Tänk bara vilken betydelse t.ex. linet hade, som odlades, skördades och behandlades och användes till det mesta i textilväg – allt hemmagjort.

Det här rummet vill vi se som **en hyllning till kvinnan**.

Vi märkte emellertid att det var för lite för karlarna att titta på, de gick ut tidigt och väntade på sina fruor. Något mer behövdes för dem. Då kom idén om ”Livet på gården.” Lösningen blev det gamla vagnslidret, som vi invigde

sommaren 2004 med små miljöer där man ser de olika yrken en småbrukare fick lov att vara kunnig i; skogsarbetare, bonde, smed, snickare, skomakare, .. Det här rummet vill vi se som **en hyllning till mannen**. Här vill karlarna gärna prova sågen med ”sågkamrat” (spiralfjäder), olika hyvlar och andra verktyg. Samtalen kommer gärna in på hur skickliga de var förr som först tillverkade sina verktyg och sedan använde dem på ett snillrikt sätt.

Nu händer det till och med att fruarna får vänta på sina män.

Sommaren 2006 var ”Det gamla Missionshuset” klart, inrett i det som senast var ett garage. När missionshuset på ön skulle byggas skänkte Lafvas Annas morfar, Lafvas Jöns Jönsson, tomtmarken till bygget, och murteglet brändes på Lafvasgården. Det gör att det känns extra roligt att vi efter att Missionskyrkan sålts kunde inreda det här lilla kapellet just på Lafvasgården.

Snickarens redskap.

Ibland kan man ute på gårdsplanen höra hur någon spelar på orgeln eller gitarren eller hur några sjunger gamla söndagsskolsånger. Tänk, så många det är som känner igen de gamla negersparbössorna från sin egen barndom. Det är roligt att det också idag hålls andakter här, så det också blir ett levande museum. Här finns foton och dokumentation av församlingens drygt hundraåriga historia. Många hittar sig själva eller någon släkting på korten.

På museet blir det många intressanta möten och samtal. Många känner igen saker och berättar från sin egen ungdom. Första sommaren, innan vi hunnit få hjälp att sätta ihop mjölkseparatorn, kom två bröder från Råneå. De hade vuxit upp med mjölkseparator i köket, och erbjöd sig direkt att sätta ihop den åt oss.

Det är roligt att lyssna på exempelvis mor och dotter eller två systrar eller två bröder som går runt och tittar inne i stugan, där många känner igen saker från sin egen uppväxt.

Många härliga minnesbilder från vad som hänt på museet dyker ofta upp; Mannen som trodde att han hade drömt att han, när han var liten, hade en adventskalender som var en brevlåda där man la i önskelistor till tomten. Här fanns den, och överlycklig sprang han ut till bilen och hämtade kameran: ”Då var det inte bara en dröm”, sa han lyckligt.

Pensionärsgrupp på besök.

Ett gäng damer gick runt och tittade på bokmärken, flickböcker och dockor. När de skrev i gästboken hojtade en av dem till: ”Nä men, jag skrev mitt flicknamn, det har jag inte gjort sedan jag gifte mig”. Hon var verkligen tillbaka i barndomen. Det blir många skratt när damerna tar på sig hattarna i mormors kammare och tar gruppkort.

Tyskar och holländare är mycket intresserade, för som de påpekar; hos er finns allt kvar, ni har inte haft något krig. De är väldigt vetgiriga och frågar mycket. En tysk familj turades om att köra vår handdrivna gräsklippare, fastän vi inte har menat att den är något museiföremål, för den använder vi. De hittade den utanför vedboden och hjälpte oss en hel del med gräsklippningen den dagen. De var så ivriga att vi skulle ta kort på dem med gräsklipparen.

Två par kom en dag som de sista besökarna. Bara damerna gick in och männen stannade utanför. Jag sa att de kunde väl komma in och titta i alla fall, de behövde inte betala någon entré. De gick in (och kom ut efter sina fruar). Den ene lämnade då entré till mig. Jag sa att han ju inte behövde betala. Då sa han ”Jag har betalat entré till så många tråkiga museer, då kan jag väl betala här där, det var roligt”.

Ett härligt gäng var veteranbilsklubben som var på hemlig resa. Deras fina bilar väckte stort uppseende där de stod parkerade i rader inne på gården. Deras entusiasm hördes lång väg. Precis när de körde ut från gården kom 13 cyklande förskollärare från Malung. Också ett mycket glatt gäng.

Många samlare kommer hit, och det är intressant att höra vad de samlar på. Då byter vi både saker och erfarenheter och tipsar varann om intressanta resmål.

Här har bakats mycket tunnbröd.

Sommaren 2006 kom en dam som var väldigt intresserad av trasmattor. Hon fotograferade och satt till och med på golvet för att få bra bilder. På hösten ringde en dam från Kalmar och berättade att hon genom en vän sett bilder på trasmattorna hos mig. Hon frågade om hon fick låna två av dem till en bok de skulle göra; "Älskade trasmattor". Sedan ville de även låna mattorna till en utställning på Kalmar slott under sommaren 2007.

Tänk, om Svarmas Anna i Rothagen hade vetat vad som skrevs om trappmattan hon vävt; (*"Från Sollerön kommer denna nära fem meter långa skönhet, med smalrandig varp och vävd i nästintill lika många olikmönstrade tyger som antal ränder. Men väverskan har lyckats få en fantastisk harmoni i randningen trots att hon vävt i regnbågens nästan hela spektra av färger."*) eller om Lafvas Anna vetat vad som stod om hennes bruna ripsmatta (*"Så himla vacker, kan man säga om denna bedårande glesrips från Dalarna. Ja, alla dessa mattor vi fått i vår hand på olika sätt. Här blev ingången ett foto från det lilla museet på Lafvasgården på Sollerön. Ett telefonsamtal och jovisst, fick vi låna. Och här är den nu till allas beundran..."*) Och tänk om de hade vetat att det var 50.000 besökare på slottet under sommaren.

Ibland kommer det någon sak med posten, ibland hänger en kasse på dörren när vi kommer och skall öppna, det kan ligga en kasse i brevlådan hemma, några tittar in och frågar om vi vill ha saker de har med sig. Det uppskattar vi verkligen.

Söndagsskolsparbössor.

Två somrar har det varit "Lilla Antikrundan" på gården. Då har folk fått sina saker bedömda och värderade. Tänk, vad många intressanta saker det finns i hemmen. Till exempel kopparpottan från Indesgard i Gesunda eller "Sunkens" kassaapparat. Det var många som kom och tittade och lärde.

Det är roligt att även den yngre generationen har börjat visa intresse för det gamla. Kanske finns det hopp om att man tänker efter vad som kan bli intressant att spara för framtiden.

Det känns spännande varje dag man kommer och låser upp dörren till museet. Vilka intressanta möten skall det bli idag ...?

Birgitta och Mats Lafvas